

pokud se zabývá řešením otázky doplnění povinného dílu zmatečnosti podle § 41 d) zákona čis. 100/1931 sb. z. a n., k níž jest hleděti z úřadu (§ 41 posl. odst. uvedeného zákona).

Čís. 11444.

Okresní správní komise (v Čechách) není procesně způsobilá.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 89/31.)

Žalobu proti okresní správní komisi v F. v Čechách o b a n i ž š í s o u d y zamítly z věcných důvodů.

N e j v y š š í s o u d k žalobcovu dovolání zrušil rozsudky obou nižších soudů i s předchozím řízením pro zmatečnost a odmítl žalobu.

D ů v o d y:

Především jest podle prvního odstavce § 6 c. ř. s. z úřadu zkoumati, zda má žalovaná procesní způsobilost, — zda jest způsobilá, jednati na soudě, samostatně jako strana. Stranou rozepře může býti jen právní podmět, osoba fysická nebo právnická. Žalobce podal žalobu na »Okresní správní komisi v F.« a s ní jako se žalovanou byl celý spor projednán. Ale správní komise, pokud trvala, nebyla vůbec právnickou osobou, nýbrž byla jen úřadem, který obstarával věci a spravoval jmění zastupitelského okresu na místě okresního zastupitelstva. (Zákon ze dne 25. července 1864, čis. 27 zems. zák. pro Čechy). Úřad jako takový není však podmětem právním a nemůže býti odsouzen k placení, jak o to žádá žalobce. Žaloba, v níž byla naznačena okresní správní komise sama jako žalovaná, nehodila se vůbec k tomu, by o ní bylo zahájeno soudní řízení. (Srovnej rozhodnutí čis. 1489, 1834 a 8431 sb. n. s.) Bylo proto podle §§ 477 čis. 5, 478 a 513 c. ř. s. pro zmatečnost zrušiti rozsudky obou nižších soudů i s předcházejícím řízením a žalobu odmítnouti.

Čís. 11445

Pojišťovací smlouva.

Pokud stačí, byla-li žádost o reaktivaci pojištění podepsána a podána manželkou pojistníka na základě zmocnění uděleného jí právě před tím, než byl pojistník dodán do ústavu choromyslných. Zmocněním, by věc s pojišťovnou uvedla do pořádku, byla manželka i zmocněna, přijati za svého manžela prohlášení povolující reaktivaci.

Pokud nebylo třeba, by pojistník na život, jehož zdravotní stav se zhoršil, pojišťovnu v žádosti o reaktivaci pojištění na to upozornil, nýbrž bylo na pojišťovně, by si okolnosti potřebné pro rozhodnutí sama zjistila.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 337/31.)

Manžel žalobkyně byl pojištěn u žalované pojišťovny na život na 30.000 Kč. Pojišťovací premie splatná dne 15. října 1925 nebyla do konce listopadu 1925 zaplacená, čímž nastalo podle § 7 čís. 2 pojišťovacích podmínek zrušení pojišťovací smlouvy. Dne 9. prosince 1925 podala žalobkyně za manžela, jenž byl tehdy v ústavu choromyslných, žádost o reaktivaci pojištění, již podepsala za manžela. Pojišťovna povolila prohlášením ze dne 13. ledna 1926 reaktivaci pojištění dle § 8 pojišťovacích podmínek. Dne 11. února 1926 manžel žalobkyně zemřel. Dopisem ze dne 27. března 1926 stornovala pojišťovna reaktivaci pojištění, ježto prý prohlášení o reaktivaci pojištění bylo na ní vylákáno nesprávnou a předstíranou žádostí. Žalobu o vyplacení pojištěné sumy procesní soud první stolice zamítl, odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Podle zjištění podepsala žalobkyně žádost o reaktivaci, byvši k tomu zmocněna manželem. Toto zmocnění jest uznati za platné, neboť manžel žalobkyně nebyl vůbec zbaven svéprávnosti, nebyl mu zřízen podpůrce, jak bylo prvním soudem zjištěno a proto mohl činiti opatření o svých věcech a zmocniti i manželku k jich obstarání. Že k tomu byl schopen, jest patrno právě z toho, co podle zjištění manželce řekl, neboť to svědčí o tom, že věděl, že jde o to, co zařídil, a bylo také danou situací odůvodněno. O uvedení žalované strany žalobkyní v omyl, který by činil reaktivaci pro žalovanou pojišťovnu nezávaznou, nelze tu mluvit. K reaktivaci pojištění se vyžaduje podle § 8 pojišťovacích podmínek, by premie včas nezaplacená byla zaplacená do čtyř měsíců po splatnosti spolu s poplatkem 1‰, aby pojištěnec žádal o obnovu pojištění a byl živ v době oněch platů. Teprve při placení po čtyřech měsících se vyžaduje nová lékařská prohlídka. Všechny tyto podmínky byly v souzeném případě splněny. Premie byla placena dne 10. prosince 1925, poplatek 1‰ byl složenkou zaslán dne 4. ledna 1926, žádost o reaktivaci byla podána sice žalobkyní, ale v zastoupení manžela, a pojištěnec zemřel až dne 11. února 1926. Pojišťovací podmínky podání žádosti zmocněncem nevylučují, a proto podání žádosti zástupcem má též účinek, jako by ji byl podal pojištěnec sám. (§ 1017 obč. zák.). Třebaže žádost byla podepsána žalobkyní jménem pojištěnce a nebylo uvedeno, že ji podepsala žalobkyně, ani, že pojištěnec jest v ústavu, nešlo tu přece o předstírání (zamlčení) skutečností pro povolení reaktivace rozhodných. Onemocnění pojištěncovo nevylučuje povolení obnovy pojištění (§ 8 pojišťovacích podmínek) a neuvedení okolností té v žádosti není tedy zamlčením podstatné náležitosti pro obnovu, neboť nemuselo býti onemocnění oznámeno pojišťovně. Zmocnění žalobkyně, jak bylo již uvedeno, jest prokázáno. Kromě toho jest zjištěno, že žádost o reaktivaci sepsal R., který jako agent pojišťovny se žalobkyní jednal a který také udal, že na dotaz žalobkyně řekl, že to může napsat sama, to jest podepsati a že jen upozornil, že by mohla pojišťovna dělat potíže, kdyby muž zemřel, k čemuž žalobkyně podotkla, že se uzdraví. Tyto okolnosti se zjišťují a vyplývá z nich, že žalobkyně nijak nezatajovala nemoc mužovu a nešlo u ní o postup, jehož nesprávnosti si byla vědoma. U pojišťovny při vy-

řízení žádosti o obnovu se zkoumá jen shoda pojištěncova podpisu na návrhu a na žádosti; to je jen ke zjištění podmínky, že pojištěnec jest na živu, neboť se nežadá o tom dle § 8 podmínek jiný průkaz. Zvláštní postup při vyřizování takových žádostí není všeobecný u všech pojišťoven, a řídí se každá svými podmínkami, což jest patrno z posudku znalců pojišťovacího oboru; k posudku tomu hleděno rovněž podle § 498 c. ř. s. Pojištěnec sám ovšem nemá nárok na reaktivaci pojistky, jak plyne z doslovu § 8 pojišť. podmínek (slova: »pojištění m ů ž e býti obnoven«), ale, jakmile pojišťovna příznivě vyřídila žádost o reaktivaci za zmíněných okolností, došlo k obnově pojištění, které nemůže pojišťovna jednostranně odvolati. Žalobkyně byla oprávněna žádost o obnovu podat, neuvedla pojišťovnu svým postupem v omyl v hlavní věci aneb v podstatné její vlastnosti, totiž v podmínkách pro reaktivaci podle § 8 podmínek rozhodných, takže nelze tu použiti předpisu § 871 obč. zák. Povolené obnovení pojištění má plný účinek a žalobní nárok jest pojišťovací smlouvou odůvodněn.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud zjistil volným hodnocením průvodů, že pojistník, než byl dán do zemského ústavu pro choromyslné, přikázal žalobkyni (své manželce), by vše dala do pořádku, zejména »tu věc s pojištěním«, a že žalobkyně žádost o reaktivaci podle § 8 odst. (1) všeobecných pojišťovacích podmínek podepsala, jakž učinila i při jiné korespondenci ve věcech mužových, j e h o j m é n e m, aniž podpis nějak úmyslně přizpůsobila manželovu podpisu, a správně z toho usoudil, že žalobkyně podala žádost o reaktivaci jako (pojistníková) zmocněnka a že tím bylo vyhověno ustanovení § 8 odst. (1) všeobecných pojišťovacích podmínek, podle něhož žádost o reaktivaci má podati pojistník. Odvolací soud má pravdu i v tom, že toto zmocnění bylo platné, třebaš bylo uděleno právě před tím, než pojistník byl dodán do ústavu choromyslných, a stačí v této příčině odkázati na příslušné důvody napadeného rozsudku. Byla-li žalobkyně, jak doličeno, platně zmocněna, by věc s pojišťovnou uvedla do pořádku, byla nepochybně i zmocněna, přijati za svého manžela (pojistníka) prohlášení povolující reaktivaci, a není proto závady ani s hlediska ustanovení § 8 odst. (2) všeobecných pojišťovacích podmínek, podle něhož pojištění se stane opět účinným teprve až pojistníkovi se dostalo příslušného prohlášení ústavu. Posléze neprávem vytýká dovolání napadenému rozsudku, že mylně posoudil věc v otázce námítky omylu. Podle § 8 všeobecných pojišťovacích podmínek může pojišťovna povolit obnovení pojištění zaniklého včasným neplacením premií na písemnou žádost pojistníka za splnění podmínek v tomto paragrafu blíže uvedených, a to do čtyř měsíců bez lékařské prohlídky. Není předepsáno v pojišťovacích podmínkách, by pojistník, jehož zdravotní stav se zhoršil, pojišťovnu v žádosti na to upozornil, a jest naopak na pojišťovně, která žádost může zamítnouti bez uvedení důvodů

podle volného uvážení, by si okolnosti potřebné pro rozhodnutí sama zjistila. Není-li však pojistníku uloženo za povinnost, by upozornil pojišťovnu na svůj zhoršený zdravotní stav, nemůže pojišťovna proti obživnutí nastalému jejím rozhodnutím namítati neplatnost, když d o d a t e č n ě zjistí, že pojistník svůj zhoršený stav jí neoznámil. Z toho plyne pro souzený případ, že, kdyby manžel žalobkyně byl sám žádost o obživnutí pojištění podal a při tom zamlčel, že a jakou nemocí je stížen a že jest v nemocnici, nemohla by pojišťovna z tohoto důvodu proti obživnutí pojištění činiti námitek. Postavení pojistníka nemůže však býti horším proto, že žádost nepodepsal sám, nýbrž že tak učinila osoba třetí, byvši jím k tomu zmocněna, a nezáleží na tom, že žalobkyně podepsavši žádost jménem manžela, vyvolala snad u žalované mylnou představu o jeho zdravotním stavu, an se omyl netýkal hlavní věci nebo podstatné její části, jak správně uznal již odvolací soud.

Čís. 11446.

Právní moc rozsudků, podle nichž postoupená pohledávka v době postupu nebyla po právu, má vízící význam rozsouzené věci nejen v poměru mezi původními stranami, nýbrž i mezi dlužníkem a tím, jemuž byla pohledávka postoupena. Nezáleží proto na tom, že rozsudek v rozepři mezi původními stranami nabyl právní moci teprve po postupu pohledávky. Rovněž nezáleží na tom, kdy se postupník dozvěděl o oněch rozhodnutích.

(Rozh. ze dne 4. března 1932, Rv I 338/31.)

Žalobce Otakar D. domáhal se jako postupník Františka M-a na Josefu Š-ovi zaplacení postoupených pohledávek. Žaloba byla zamítnuta soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

d ů v o d ů:

Dovolání, opřené o dovolací důvody § 503 čís. 2 a 4 c. ř. s., není důvodné. Podle § 1394 obč. zák. jsou práva přejímatelova co do postoupené pohledávky táž, jako práva převodcova, což znamená, že nikdo nemůže na druhého přenést více práv, než mu samému přísluší. Zjistily-li tudíž nižší soudy na základě spisů krajského soudu v T. Ck I 18/27 pokud se týče Ck I 92/28, že pohledávky, jež František M. v roce 1925 postoupil žalobci, v době postupu po právu již nebyly, jest i správný jejich závěr, že nejsou po právu ani nároky žalobce, odvozené od Františka M-a a uplatňované proti žalovanému. Dovolání neprávem vytýká napadenému rozsudku, že prezírá, že rozsudky krajského soudu v T. ze dne 7. září 1928, č. j. Ck I 18/27 a ze dne 30. října 1928, č. j. Ck I 92/28 nabyly právní moci teprve, když zažalovaná pohledávka již dávno byla postoupena, a že mohou míti právní účinnost jen, pokud jde o právní poměr mezi Františkem M-em a Josefem Š-em